

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Birgitta Ehne Hörnström, Tommy Nilsson,
Susanna Nyttell

Friskolorna i Samhället (SOU 2013:56)

Remissvar Täby kommun 0160

Inledning

Regeringen beslutade den 14 juli 2011 att sammankalla en parlamentariskt sammansatt kommitté för att utifrån en beskrivning av ägarstrukturen inom skolväsendet utreda och överväga ett antal frågor gällande villkor och regler för fristående skolor. Kommittén har tagit namnet Friskolekommittén. Friskolekommitténs arbete avslutades i och med att betänkandet *Friskolorna i samhället* överlämnades till regeringen i augusti 2013.

Täby kommun är en av remissinstanserna.

Täby kommuns generella synpunkter

Täby kommun konstaterar, utifrån Friskolekommitténs betänkande, att en stor och avgörande tilltro kommer att sättas till Skolinspektionens tillsyn och granskningar. Täby kommun vill betona att förslagen i betänkandet medför ökade krav på tid, kompetens och resurser. Om inte tillräckliga resurser tillförs riskerar granskningar att bli bristfälliga och leda till felaktiga ingripanden med negativa konsekvenser för den huvudman det gäller.

De statliga myndigheterna Skolverket och Skolinspektionen medges begränsade resurser. Skolhuvudmännen ska däremot, enligt Friskolekommitténs förslag, inte tilldelas ytterligare medel för att genomföra de nya uppgifter som förslagen i betänkandet leder fram till. I kommuner med en mycket hög andel fristående skolor, som Täby, kommer dessa nya uppgifter sannolikt att kräva betydande resurser. Att vara en kommun som är öppen för fristående etableringar kan med andra ord leda till ökat arbete för kommunen, utan att extra medel tillförs.

Täby kommuns ställningstaganden

1. Prövning av skolhuvudmännens lämplighet vad gäller vandel och ekonomisk skötsamhet

Kommitténs förslag: Statens skolinspektion ska pröva huvudmannens personliga och ekonomiska lämplighet i samband med godkännande av en enskild huvudman. När det gäller personlig lämplighet ska en s.k. vandelsprövning ingå. Skolinspektionen ska få rätt att inhämta uppgifter om vissa allvarliga brott ur belastningsregistret som underlag för sin vandelsprövning. Skolinspektionen ska bemyndigas att utfärda föreskrifter för sin prövning. Det ska gälla sekretess i Skolinspektionens ärenden om godkännande för uppgifter om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden. Kravet på lämplighet bör kvarstå även efter det att godkännande har lämnats. En redan godkänd huvudman ska anmäla till Skolinspektionen när en ny fysisk eller juridisk person får ett väsentligt inflytande i huvudmannens verksamhet. Anmälan ska göras i förväg eller, om det förhållande som föranlett anmälningsskyldighet inte har kunnat förutses, utan dröjsmål.

Skolinspektionens prövning av enskilda huvudmän syftar till att säkerställa att de utbildningar som godkänns har god kvalitet. Till skillnad från vad som gäller för flera andra tillståndspliktiga verksamheter – som att bedriva bank- och finansieringsrörelse, bevakningsföretag eller alkoholservering – saknas uttryckligt lagstöd för en prövning av huvudmannens lämplighet i skollagen (2010:800). Enligt kommitténs mening finns det ett behov av att Skolinspektionen granskar huvudmannens personliga och ekonomiska lämplighet i samband med godkännande av en enskild huvudman, varför myndigheten bör ges rätt att inhämta utdrag ur belastningsregistret. Tillgången till uppgifter i registret bör dock begränsas till att endast avse vissa allvarliga brott såsom mord, dråp, grov misshandel, människorov, grovt rån, barnpornografibrott och alla sexualbrott samt ekonomisk brottslighet enligt skattebrottslagen. Andra åtgärder som kan komma i fråga vid lämplighetsprövningen är förfrågningar till andra myndigheter, t.ex. Kronofogdemyndigheten och Skatteverket.

För att kravet på lämplighet ska fylla en reell funktion bör det kvarstå även efter att godkännande har lämnats. I dag gäller att ägare ska redovisas i samband med en ny ansökan om godkännande som huvudman. Kommittén föreslår att en redan godkänd huvudman ska anmäla till Skolinspektionen när en ny fysisk eller juridisk person får ett väsentligt, bestämmande inflytande i verksamheten.

Myndigheten ska då ha rätt att inhämta motsvarande uppgifter ur belastningsregistret som vid den ursprungliga prövningen.

För att skydda känsliga uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden föreslår kommittén en bestämmelse om sekretess i Skolinspektionens ärenden om godkännande. Kommittén föreslår att det bör föreligga en presumtion för offentlighet. Sekretessen ska inte gälla beslut i ärende.

Täby kommuns svar:

Täby kommun är positiv till kommitténs förslag gällande vandelsprövning och sekretess hos Skolinspektionen.

En allmän synpunkt från Täby kommun gällande kravet på anmälan av ändringar är att det kan bli vanskligt att definiera när någon får "väsentligt inflytande" i en verksamhet, då detta även beror på företags/skolans ägandestruktur. Mer specifikt anser Täby kommun att tydliga tidsgränser för en sådan anmälan samt eventuella sanktioner måste framgå i lagtexten. Dessutom är det viktigt att det framgår om lägeskommunen har en rättighet att anmäla sådana förändringar till Skolinspektionen, i det fall den fristående huvudmannen själv har underlåtit det. Slutligen är det viktigt att lägeskommunen meddelas av Skolinspektionen då en fristående huvudman har gjort en anmälan enligt utredningens förslag.

2. Prövning av ägarnas lämplighet och långsiktighet

Kommitténs bedömning: Ägarprövning bör införas för att säkerställa att ägarna av skolföretag har ett seriöst och långsiktigt intresse för att bedriva utbildning. Det bör ankomma på Statens skolinspektion att bedöma i vilka fall prövning kan göras mer summariskt och i vilka fall en fördjupad prövning ska göras. En sådan prövning måste göras skyndsamt. Eftersom frågan om ägarprövning inom välfärdssektorn utreds i särskild ordning lämnar kommittén inte några författningsförslag i denna del.

I nuläget prövar Skolinspektionen den enskilde huvudmannen vid handläggning av ärenden om godkännande. Endast i undantagsfall beaktas huvudmannens ägare. Det lämplighetskrav som införs enligt förslag 1 är inte tillräckligt enligt kommitténs mening. Både vid godkännandet av en enskild huvudman och i samband med att en fysisk eller juridisk person får ett väsentligt inflytande i ett skolföretag genom ägande bör en prövning ske av ägarens lämplighet, även om den i vissa fall kan genomföras mer summariskt. En sådan prövning bör innebära att vederbörande manifesterar en långsiktig ambition på skolområdet. Kommittén har framfört till *Utredningen om ägarprövning och mångfald vid offentligt*

finansierade välfärdstjänster (Fi 2012:11) att en ägarprövning bör införas i friskolesektorn och lämnat synpunkter och förslag till utredningen om utgångspunkter för hur en ägarprövning i friskolesektorn skulle kunna utformas. Friskolekommittén anser att en ägarprövning på skolområdet bör säkerställa att ägarna har ett seriöst och långsiktigt intresse för utbildning. Hur långsiktighet ska definieras blir en fråga för utredningen om ägarprövning och mångfald vid offentligt finansierade välfärdstjänster.

Täby kommuns svar:

Täby kommun är positiv till kommitténs förslag. Dock behöver det klargöras hur lägeskommunen kommer in i denna prövning. Många gånger har lägeskommunen stor kännedom om intresserade ägare och om lokala förhållanden. Vidare påverkar ju Skolinspektionens beslut lägeskommunen, varför detta är viktigt att tillföra förslaget.

3. Samråd med kommunen före friskoleetablering

Kommitténs förslag: En nyetablering av en fristående skola ska föregås av ett samråd mellan den enskilde och den kommun där utbildningen ska bedrivas. Samrådet ska avse den kommande verksamheten och genomföras efter godkännande men före Skolinspektionens s.k. etableringskontroll. Om utbildningen ska bedrivas i form av gymnasieskola ska närliggande kommuner ges tillfälle att delta i ett samråd. Detta ska ske genom lägeskommunens försorg.

Kommittén vill se en ökad samverkan mellan kommunerna och de fristående skolor som vill etablera sig i kommunen. Skolinspektionen ska fortsatt granska om skolan håller tillräckligt hög kvalitet för att få starta och fatta det slutgiltiga beslutet om skoltillstånd, men kommunernas möjlighet till dialog kring nyetableringar behöver stärkas. En sådan samverkan kan till exempel leda till att nya skolor i ökande grad etableras där kommunen bedömer att behoven finns och byggs ut i den takt som krävs, vilket gynnar både kommunen och det enskilda friskoleföretaget.

Samrådet föreslås äga rum efter det att Skolinspektionen har lämnat ett godkännande och bedömt om utbildningen innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av kommunen, efter den sedvanliga remissen till berörda kommuner. Samrådet omfattar således inte den frågan, utan inriktas på sådana frågor som kan ingå i ett samarbetsavtal. Huvudmannen ska vid den etableringskontroll som Skolinspektionen gör några månader innan en skola planerar att starta kunna visa att ett samråd med kommunen har genomförts, vilket bör vara dokumenterat.

I annat fall ska Skolinspektionen ingripa enligt 26 kap. skollagen och det kan bli fråga om att återkalla godkännandet, vilket innebär att skolan inte kan starta. Dock ska skolan få starta om orsaken är att kommunen agerat på ett sådant sätt att samråd inte kunnat genomföras.

Inom ramen för samrådet kan ömsesidiga åtaganden göras, exempelvis kan vissa resurser utnyttjas gemensamt, information till kommunen samordnas och vissa satsningar göras tillsammans. Inom ramen för sådana åtaganden kan man också finna lämpliga vägar för den insyn i friskolans verksamhet som kommunen enligt skollagen har rätt till. *Utredningen om en kommunallag för framtiden (Fi 2012:07)* har den 28 juni 2013 i delbetänkandet *Privata utförare – kontroll och insyn (SOU 2013:53)* föreslagit ett förtydligande av dessa insynsbestämmelser. Friskolekommittén konstaterar att förslagen i betänkandet går i samma riktning som kommitténs egna förslag.

Täby kommuns svar:

Täby kommun ställer sig frågande till hur stor reell påverkan ett samråd kommer att få eftersom Skolinspektionen redan innan samrådet har godkänt ansökan. Vidare anser Täby kommun att det inte tydliggjorts i kommitténs förslag vilken part som kallar till ett samråd, vilken tidsram som gäller eller vilken status/mandat ett sådant möte kommer att få. Det framgår inte heller entydigt om Skolinspektionen bara ska bedöma att samråd skett, eller även få tillgång till protokoll/dagordning. Att ha ett samråd fyller enligt Täby kommuns mening ingen funktion i sig, om inte kraven för ett sådant möte definieras. Täby kommun anser att de aspekter som nämnts måste förtydligas för att undvika missförstånd och onödiga konflikter i samband med samråd.

Utredningen tar också upp frågan om "samverkansavtal"¹. Det är väldigt oklart vad som kan ingå i sådana avtal med tanke på att lagstiftningen på området tydligt markerar skillnader mellan olika huvudmannaskap. En fristående skola står alltid fri att göra som den vill i förhållande till kommunen då det är Skolinspektionen som ansvarar för tillståndsgivningen. Mot den bakgrunden blir samverkansavtal mer eller mindre onödiga och kan leda till felaktiga slutsatser. Det är enligt Täby kommuns mening olyckligt att utredningen föreslår saker som inte har någon täckning i lagstiftningen.

Det framgår även i förslaget att "vissa resurser kanske kan utnyttjas gemensamt"². Täby kommun vill i sammanhanget påpeka att så kallade fria nyttigheter av domstolarna har bedömts stå i strid med gällande lagstiftning. För

¹ S. 297 i friskolekommitténs betänkande (SOU 2013:56) tillgängligt på:
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/22/15/13/4bd84e37.pdf>

² S. 298 i friskolekommitténs betänkande (SOU 2013:56)

Täby kommun är det därför oklart vad utredningen åsyftar med en sådan skrivning. Vidare kan en fristående skola säga att de hellre vill ha sin andel i ersättning och lösa en nytthet själv, vilket därmed kan leda till dubbla kostnader för kommunen. Det bör enligt Täby kommuns mening vara klart vad som avses med denna skrivning för att undvika missförstånd, skilda tolkningar av skollagen, eller att ett motsatsförhållande uppstår till den praxis som etablerats i domstol.

4. Meddelarskydd för anställda vid friskolor

Kommitténs bedömning: Ett meddelarskydd för anställda i fristående skolor bör införas. Eftersom frågan om meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet utreds av en särskild utredare lämnar kommittén inte några författningsförslag i denna del.

I dagsläget kan kommunalt anställd skolpersonal lämna uppgifter till företrädare för massmedia utan att riskera repressalier medan anställda i fristående skolor riskerar skadeståndsskyldighet eller arbetsrättsliga ingripanden, som t.ex. uppsägning, om de agerar på samma sätt. Frågan om meddelarskydd även ska gälla för privatanställda har utretts flera gånger tidigare, men någon lagstiftning av det slaget har ännu inte införts. Huvudorsaken bedöms av kommittén vara den konflikt som uppstår när man söker överföra den offentlighetsregleringen rörande offentlighet och sekretess till det privaträttsliga området med dess regelverk om lojalitetsplikt gentemot arbetsgivaren.

Regeringen beslutade i juni 2012 om direktiv till en utredning av meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet, alltså även anställda i friskolor (dir.2012:76). Utredaren ska redovisa sina förslag senast den 30 november 2013. Från det elevperspektiv som är det centrala för kommittén framstår det som önskvärt att den kontrollmekanism som meddelarfriheten utgör är en realitet också i friskolor. Det är kommitténs uppfattning att ett förstärkt meddelarskydd för anställda i friskolor bör införas.

Täby kommuns svar:

Täby kommun är positiv till kommitténs bedömning.

5. Öppenhet, insyn och offentlighet

Offentlighetsprincip ska införas i fristående skolor

Kommitténs bedömning: Offentlighetsprincipen ska införas i fristående skolor. Innan en lagändring med denna innebörd kan träda i kraft måste vissa praktiska

konsekvenser analyseras närmare. Regeringen bör därför tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå hur ett införande i praktiken ska gå till. Vid sidan av utgångspunkten att öka öppenheten och insynen är en annan utgångspunkt för utredningen att finna former för genomförandet som inte onödigtvis ökar den administrativa bördan för skolor, förvaltningar och fristående huvudmän.

Friskolekommittén framhåller att friskolornas verksamhet ska präglas av öppenhet, då skolplikt råder i grundskolan, de fristående skolorna är helt skattefinansierade och framför allt då de ägnar sig åt myndighetsutövning. Det kan i vissa fall finnas legitima skäl att hävda sekretess av konkurrensskäl men i allt väsentligt måste verksamheten vara öppen för insyn. Offentlighetsprincipen gäller redan flera andra enskilda aktörer på utbildningsområdet, bl.a. Chalmers Tekniska Högskola, Internationella Handelshögskolan i Jönköping och Folkbildningsrådet.

Den utredning som ska föreslå hur ett införande av offentlighetsprincipen i friskolor i praktiken ska gå till bör samråda med *Utredningen om meddelarskydd för privatanställda i offentlig finansierad verksamhet (Ju 2012:11)*. Det är uppenbart att lagstiftningens utformning måste samordnas eftersom anställda i verksamheter som omfattas av handlingsoffentlighet i princip också har meddelarskydd.

Samma principer för insyn och redovisning ska gälla för kommunala skolor som för friskolor. Den rätt till insyn i friskolor som kommuner redan har bör enligt kommitténs uppfattning finnas kvar och klargöras. *Utredningen om en kommunallag för framtiden (Fi 2012:07)* arbetar bl.a. med frågan om kommuners och allmänhetens insyn i privat utförd kommunal verksamhet. I samråd med utredningen har Friskolekommittén stött ambitionerna att insynsparagraferna i skollagen ska finnas kvar och blir förtydligas. I delbetänkandet *Privata utförare – kontroll och insyn (SOU 2013:53)* presenterades förslag till förtydligande av skollagens insynsbestämmelser. Friskolekommittén stöder utredarens förslag i denna del. Den utredning som ska föreslå hur ett införande av offentlighetsprincipen i fristående skolor i praktiken ska gå till bör också analysera vad i bestämmelserna om kommuners insynsrätt som fortfarande fyller en funktion om offentlighetsprincipen införs.

Täby kommuns svar:

Täby kommun är positiv till kommitténs bedömning.

Obligatoriskt informationssystem för alla skolor

Kommitténs förslag:

Huvudmän ska vara skyldiga att till Statens skolverk lämna sådana uppgifter som behövs för allmänhetens insyn i skolväsendet.

Kommitténs bedömning:

Skolverket bör ges i uppdrag att bygga upp och administrera ett nationellt informationssystem för alla skolor som möjliggör jämförelser av olika skolor. Informationen ska redovisas i lättillgänglig form på en webbsida samt erbjuda goda sökmöjligheter för allmänheten. Systemet bör vara i drift per den 1 januari 2015, eller så fort det är praktiskt möjligt.

Enligt kommittén stärker mer lättillgänglig information av hög kvalitet det fria skolvalet och bidrar därmed till ökat kvalitetsfokus i alla skolor. Kommittén anser även att en god tillgång till öppen information underlättar elevers, föräldrars och allmänhetens insyn i skolorna, vilket bidrar till ett ökat förtroende.

Det nya informationssystemet föreslås innehålla officiell statistik, uppgifter från Skolinspektionen samt information insamlad genom kundenkäter och inrapportering från skolor. För att öka insynen i skolornas ekonomi ska det även finnas aktuell ekonomisk information för både friskolor och kommunala skolor, och det ska vara möjligt att följa hur resurserna används på varje skola. Alla skolor på grund- och gymnasienivå ska oberoende av huvudman vara skyldiga att lämna den information som behövs, utom i de fall då det uttryckligen uttalas att det är frivilligt att lämna informationen. Skolorna svarar för sina egna kostnader.

Täby kommuns svar:

Täby kommun är i grunden positiv till kommitténs förslag att inrätta ett obligatoriskt informationssystem som hanteras av Skolverket. Emellertid finns det flera oklarheter och risker med ett sådant system. Täby kommun ser bland annat risker med att skolhuvudmän (oavsett organisationsform) kan komma att flytta pengar för att få en skolas ekonomiska tillstånd att framstå i bättre dager. Vidare ser Täby kommun ett generellt behov av att kvalitetssäkra och garantera informationens korrekthet. Ytterligare en fråga är vad som händer i det fall en huvudman avsiktligt lämnar felaktig information till Skolverket. Att klargöra de här frågorna är viktigt då ett sådant system som utredningen föreslår kommer att få en mycket stor genomslagskraft.

Vidare finns vissa oklarheter i kommitténs förslag gällande databasens innehåll. I en av punkterna talas det om "andelen elever som når målen i alla ämnen"³. Täby kommun utgår ifrån att utredningen avser andel elever som når *kunskapskraven* i enlighet med nya läroplanerna. Täby kommun ser också problem med att ange "andelen legitimerade lärare." Framför allt inom gymnasieskolan behöver inte alla lärare ha legitimation och därför anser Täby kommun att sådan statistik kan ge en missvisande bild av en viss skola. Det bör därför enligt Täby kommuns mening finnas utrymme för en nyansering av de uppgifter som redovisas i databasen.

Vissa övriga frågor

Kommitténs bedömning: Regeringen bör göra en översyn av dagens bestämmelser om beräkning och beslut om bidrag till fristående skolor. I översynen bör ingå en granskning av hur kommunerna redovisar sina kostnader för skolväsendet.

När kommittén ställt sig bakom förslagen om förtydliganden av kommuners rätt till insyn i fristående skolor har ett problem som många friskolor påtalar uppmärksammats, nämligen deras bristande insyn i kommunerna. Det handlar om misstanken att kommunerna försöker dölja sina verkliga skolkostnader i syfte att sänka bidragen till friskolorna. Denna misstro har resulterat i hundratals rättsfall, av vilka några ännu pågår. Denna brist på förtroende riskerar att leda till problem i relationerna mellan kommuner och friskolor bedömer kommittén. Därför föreslås att reglerna för redovisning av kommunala skolkostnader ses över. Samma principer för insyn och redovisning ska gälla i kommuner som för friskolor.

Vidare menar kommittén att det vore värdefullt med en översyn av dagens bidragsbestämmelser som infördes från och med kalenderåret 2010 (prop. 2009/10:171, bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:129). Detta motiveras av att flera förslag i detta betänkande behandlar nya resursfördelningsfrågor. Det är vidare viktigt att säkerställa att olika satsningar som görs av kommuner når alla elever, vilket i dag kan vara svårt att garantera.

Täby kommuns svar:

Täby kommun anser det viktigt att lagstiftningen runt beräkningen av bidrag till fristående skolor klagörs än mer. För att inte undergräva förtroendet mellan fristående och kommunala huvudmän menar Täby kommun att det är grundläggande för en sådan översyns trovärdighet att den har ett öppet mandat

³ S. 303 i friskolekommitténs betänkande (SOU 2013:56)

och tar ett helhetsgrepp gällande bidrags- och beslutssituationen, både avseende fristående och kommunala huvudmän.

6. Skärpta sanktioner vid allvarliga brister

Kommitténs förslag: Det ska införas en skyldighet för Statens skolinspektion att förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser brister som allvarligt har försvårat förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen.

Tillsyn är ett viktigt statligt styrmedel för att säkerställa en likvärdig utbildning av god kvalitet oavsett huvudman. Skolinspektionen har redan idag genom skollagen möjlighet att förelägga en huvudman att förbättra sin verksamhets kvalitetsbrister och att förena ett föreläggande med vite. Bestämmelserna gäller såväl kommunala skolor som fristående skolor och regleras i lagen om viten (1985:206). Kommittén gör bedömningen att föreläggande med vite är effektivare och mer realistiskt än att införa uttagsförbud eller sanktionsavgifter då sambandet mellan kvalitetsbrister och uttag är svåra att fastställa på ett rättssäkert sätt. Utgångspunkt för när vite ska tillgripas är huvudmannens förmåga och villighet att fullgöra sina skyldigheter.

Täby kommuns svar:

Täby kommun finner att Skolinspektionen redan genom skollagens nuvarande skrivning har de sanktionsmöjligheter som eftersträvas. Genom direktiv i regleringsbrev skulle regeringen, om den så önskar, kunna uppmana Skolinspektionen att tillämpa vite i högre utsträckning än hittills. Syftet med vitet måste vara att åstadkomma rättelse och vitesbeloppet ska enligt viteslagen sättas så att det kan antas förmå huvudmannen, oavsett vilken huvudman det gäller, att följa föreläggandet.

7. Frågan om lärarresurser

Kommitténs förslag: I de fall Statens skolinspektion vid sin tillsyn av en skolverksamhet konstaterar återkommande brister som påtagligt påverkar förutsättningarna för eleverna att nå kunskapsmålen för utbildningen, ska Skolinspektionen göra en särskild analys av lärarresurserna på skolan. Om analysen ger stöd för det, bör Skolinspektionen i samband med ett beslut om föreläggande ange sådana åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna som inkluderar förändringar i lärarresursernas storlek och/eller disposition.

En grundläggande förutsättning för att eleverna ska kunna nå målen för utbildningen är tillräckliga lärarresurser. Det finns idag ingen tydlig reglering i lagstiftningen av lärartätheten i skolan. Skolinspektionen har därför inte ansett sig

kunna förelägga skolor att göra förändringar i lärarresursernas storlek, kompetens och disposition. Kommittén anser därför att Skolinspektionen ska få ett tydligt mandat att förelägga åtgärder då kvalitetsbrister konstaterats vid tillsyn som efter utredning kunnat relateras till att eleverna inte når de uppsatta målen för utbildningen.

Täby kommuns svar:

Täby kommun är positiv till kommitténs förslag att Skolinspektionen vid förelägganden anger åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna i lärarresursernas storlek och/eller disposition. Om det vid en tillsyn framkommer brister som påtagligt påverkar elevernas förutsättningar att nå kunskapskraven är det givet att lärarresurserna på skolan måste analyseras. En förutsättning är dock att Skolinspektionen får tillräckliga resurser för att genomföra denna granskning på ett rättsäkert sätt.

8. Snabbspår i Skolinspektionen för brådskande ärenden m.m.

Kommitténs bedömning: Beslut i ett ärende om godkännande som huvudman för fristående skola bör fattas skyndsamt om det föreligger särskilda skäl med hänsyn till elevernas möjligheter att fullfölja sin utbildning. Det bör förtydligas i författningen att en huvudman i vissa fall kan skjuta upp starten av en skolverksamhet ett kalenderår efter Statens skolinspektions beslut om godkännande.

Skolinspektionen bör enligt Friskolekommitténs bedömning utveckla ett snabbspår som kan användas då elevperspektivet talar för en förenklad handläggning av godkännande efter byte av huvudman. Det kan gälla situationer då en fristående skola väljer att inte fortsätter att anordna ett program eller inriktning som tidigare bedrivits och en annan skola är villig att ta över elever, men där den senare skolan saknar godkännande för det aktuella programmet.

Täby kommuns svar:

Täby kommun är positiv till kommitténs förslag.

9. Frågan om reglering av bolagsverksamhetens syfte

Kommitténs bedömning: En utredning bör analysera om det ska införas ett krav på att aktiebolag som vill bedriva skolverksamhet i sin bolagsordning ska ange att bolagets verksamhet, helt eller delvis, har till syfte att bedriva utbildning av god kvalitet. Analysen ska även omfatta alternativet att överskott som huvudregel ska återinvesteras i verksamheten.

Den ägarprövning som kommittén föreslår kommer att ha betydelse för att sälla bort oseriösa och kortsiktiga ägare till fristående skolor. Utredningen om ägarprövning och mångfald vid offentligt finansierade välfärdstjänster (Fi 2012:11) bör, för att ett beslutsunderlag ska finnas, analysera frågan om hur vinstutdelning och utbildning av god kvalitet ska kunna balanseras mot varandra.

Täby kommuns svar:

Täby kommun är positiv till kommitténs förslag och finner det högst väsentligt att analysen genomförs samt att riktlinjer tas fram och införlivas i Skolinspektionens beslut om godkännande och därefter ingår i tillsynsarbetet.

10. Frågan om skolors utrymme för nytänkande och innovation

Kommitténs bedömning:

Regeringen bör säkerställa att utrymmet för skolors nytänkande inte snävas in mer än nödvändigt. I den form regeringen finner lämplig bör effekten på innovationsutrymmet av gjorda och aktuella skolreformer analyseras. Om analysen visar att det är önskvärt bör regeringen ta erforderliga initiativ.

Regering och riksdag har i olika sammanhang uttalat att det är viktigt att skolorna har ett "innovationsutrymme". Enligt regeringens proposition *Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171)* måste det t.ex. finnas frihet för den enskilda skolan att utifrån lokala behov och omständigheter göra sina egna prioriteringar av hur stora resurser man vill avsätta för olika ändamål.

Täby kommuns svar:

Alla skolor har samma skollag, läroplaner, ämnesplaner och kursplaner. Täby kommun anser att det är grundläggande för demokratin alla skolor ska verka under samma premisser. Skolors "innovationsutrymme" behöver därför vara lika för alla huvudmän.